

BESLUT

2019-05-27

Dnr: 18/04190

SAKEN

Rapport, SVT1, 2018-11-23, kl. 18.00 och 19.30, inslag om investeringsrådgivning; fråga om saklighet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kravet på saklighet.

INSLAGEN

Rapport den 23 november 2018, kl. 18.00

Inslaget påannonserades av programledaren enligt följande.

26 försäkringsförmedlare har blivit av med sina licenser efter ett historiskt beslut av branschens disciplinnämnd. Aldrig tidigare har så många mäklare stängts av på en och samma gång.

Samtidigt som inslaget påannonserades visades följande elektroniska skylt.
”Fonder – sparare lurade”. Reportern sa därefter följande.

Det är försäkringsförmedlare som arbetade för [namn på företag] som nu blivit av med sina licenser. SVT granskade förra sommaren bolaget som med hjälp av godis och gratis biobiljetter lockade folk till sina rådgivningsmöten. Nu konstaterar branschens egen disciplinnämnd att bolagets mäklare lurat kunderna och att de därför inte längre får arbeta som försäkringsförmedlare.

Därefter kommenterade chefen för konsumentskydd på Finansinspektionen återkallandet av licenserna. Reportern sa därefter följande.

Enligt Finansinspektionen är [namn på företag] bara toppen av ett isberg, för det här är ett utbrett problem. [...] De avstängda mäklarna försvarar sig med att de följde order från cheferna på [namn på företag]. SVT har sökt den dåvarande ledningen som inte vill kommentera anklagelserna.

Rapport den 23 november 2018, kl. 19.30

I det så kallade löpet sa programledaren följande.

Han förlorade 60 000 nu blir fondförsäljarna av med sina licenser.

Därefter påannonserades inslaget av programledaren enligt följande.

Om du sparar i fonder så kan du ha blivit lurad. För de senaste fyra åren har Finansinspektionen, som ska övervaka branschen, inte fällt ett enda bolag som sysslar med investeringsrådgivning. Och orsaken är enligt Finansinspektionen att det har funnits en lucka i lagen.

Samtidigt som inslaget påannonserades visades följande elektroniska skylt. ”Fonder – sparare lurade”. En person som hade blivit lurad berättade hur han upplevt företaget som lurade honom som trovärdigt genom deras vackra kontor, vackra byggnad och personalens vackra mörka kläder. Reportern sa därefter följande.

Han är en av tiotusentals kunder som satsat pengar i [namn på företag]. Under de fyra år som han hade sitt sparande där förlorade han och hans fru 60 000 kronor. [...] Nu visar det sig att försäkringsförmedlarna systematiskt lurade kunderna, det framkommer i en utredning som gjorts av den egna branschorganisationen och de 26 förmedlarna som jobbade på [namn på företag] har därför blivit av med sina licenser.

Därefter intervjuades chefen för konsumentskydd på Finansinspektionen som fick kommentera återkallandet av licenser. Reportern sa därefter följande.

Genom utredningen får man en unik inblick i hur försäkringsmäklarna systematiskt lurade sina kunder. De hård sålde fonder utan att berätta att det var företagets egna fonder och gav dessutom missvisande information om hur bra det gått för de här fonderna. Försäkringsmäklarna försvarade sig med att de bara följde order från sina chefer. SVT har varit i kontakt med den före detta ledningen för [namn på företag] som inte vill kommentera anklagelserna.

Därefter handlade inslaget om den kritik som riktats mot Finansinspektionen för bristande tillsyn av branschen med försäkringsrådgivning. Anledningen var enligt myndigheten att det funnits en lucka i lagen och att de därför inte kunnat stänga av de som misskött sig. Nu var dock ny lagstiftning på plats och Finansinspektionen såg framför sig en mera kraftfull tillsyn av den aktuella branschen.

ANMÄLAN

Anmälaren anser sammanfattningsvis att programbolaget felaktigt använde ordet försäkringsmäklare, istället för ordet försäkringsförmedlare och att man på detta sätt angav att försäkringsmäklare står under samma disciplinnämnd som försäkringsförmedlare. Detta är felaktigt, försäkringsmäklare och försäkringsförmedlare har olika roller och skyldigheter. Anmälaren anser också att denna

sammanblandning av yrkesgrupper, samt klippningen av inslaget, gjorde att den intervjuade representanten från Finansinspektionen inte kommenterade rätt yrkesgrupp i sitt uttalande.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att inslaget överensstämmer med kravet på saklighet och anför följande.

Redaktionens research inför inslaget visade att försäkringsförmedlare och försäkringsmäklare beskriver samma yrkesgrupp. Svenska försäkringsförmedlares förening beskriver de båda yrkesgrupperna på följande sätt på sin webbplats. ”En försäkringsförmedlare kan arbeta som sak- och/eller livförsäkringsförmedlare. Före år 2005 användes ordet mäklare, eller försäkringsmäklare, i stället. Alla förmedlare måste följa reglerna om försäkringsförmedlare”.

Med anledning av yttrandet har SVT också stämt av frågan med Finansinspektionen, där biträdande avdelningschef för uppförandetillsyn i mejl bekräftar att båda begreppen innebär samma sak.

Försäkringsmäklare är ett lite mer föråldrat begrepp, men används fortfarande i branschen, enligt den biträdande avdelningschefen för uppförandetillsyn. Därför kan SVT inte finna att begreppen försäkringsmäklare och försäkringsförmedlare använts på det felaktiga sätt som anmälaren anför.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Att begreppet försäkringsmäklare användes i inslagen medför inte enligt granskningsnämnden, mot bakgrund av vad SR uppgett i sitt yttrande, att inslagen strider mot kravet på saklighet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Berivan Yildiz och Bo-Erik Gyberg efter föredragning av Rasmus Gedda.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Rasmus Gedda

Originalhandling med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.